

Forfatter: Lange, Julius Henrik

Titel: BREV TIL: Larsen, Alfred Christian FRA: Lange, Julius Henrik (1878-06-10)

Citation: Lange, Julius Henrik: "BREV TIL: Larsen, Alfred Christian FRA: Lange, Julius Henrik (1878-06-10)", i *Breve fra Julius Lange*, Nordiske Forlag, s. 128. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002320804-000-shoot-L0023208040000086.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Breve fra Julius Lange

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

TIL CAND. THEOL. A. C. LARSEN.
Auteuil, 10. Juni 1878.

Kære Larsen!

Naar man med en overordentlig Fart drejer en Skive rundt, hvorpaa alle Regnbuens Farver ere malede, opfatter Øjet som bekendt intet andet end det rene hvide, hvilket slet ikke er Farve. Da min Situation har nogen Lighed med den at se alle Regnbuens Farver paa engang, ligesom din — efter dit eget Sigende — har megen Lighed med den ingen at se, forekommer der dog, til alle brave Dialektikers Fryd, en vis Lighed i Indtrykket. Vilde man ikke bedrøve Rasmus Nielsen ved at nægte, at alt og intet omtrent er det samme? Frankrigs Politik gaar for Tiden aldeles aabenbart ud paa at kvæle Kritiken — først Kunstkritiken — i Kunst. Man faar et Indtryk af, at de styrende Magter have besluttet, at de sgu nok skulle gøre det af med os med det samme, og at de derfor lade den ene Rataillon rykke frem efter den anden for at overvælde os. Jeg ligger og spræller paa Valpladsen. I denne Middag har jeg just været i Færd med en helt ny Udstilling, Exposition rétrospective, som har kastet mig baglæns overende. Kast en Mand paa Hovedet ud i et uhyre Hav og se, om han ikke vil blive fortunlet, selv om han er forsynet med Kundskabens Korksele og forstaar sig paa Erfaringens Svømmetag!

Mit foreløbige Resultat af Verdensudstillingen er forøvrigt det, at den nye Tid i Europa, eller i Verden, er en Pokkers ny Tid — i den Forstand at forstaa, at den egentlig slet ikke vil have noget at gøre med den gamle Tid. Der er i Løbet af de sidste 20—30 Aar ogsaa i Kunsten foregaaet et Brud, et Snit i Kontinuiteten, som vel ikke udvortes er saa paafaldende som adskillige ældre Brydninger, men i Grunden er dybere og uforsonligere. Du vil maaske dertil svare, at jeg jo lige kommer fra en Exposition rétrospective, hvilket da ikke tyder paa, at man ikke vil have noget med Fortiden at gøre eller vil afbryde Kontinuiteten. Ganske vist: den bliver man nødt til at have noget at gøre med, fordi der er hele Retninger af Kunsten, som i vore Dage ikke kunne skabe fra nyt af, men blive nødt til at øse af Fortiden. Man holder overhovedet meget af det fjerne i Tid og Rum. Man s. 129 indrømmer, at vore Forfædre for 1000 Aar eller flere Tusinder af Aar tilbage vare nogle snurrige Karle, som det kan være interessant at grave op af Graven. Men sin Fader og Moder ∴: det Afsnit af Traditionen, som har affødt vort eget dyrebare Øjeblik — det betragter man med en Blanding af den mest skærende Spot og den mest uforkammede Medlidenhed. At de gamle Aftægtsfolk skulde vove at ville tale et Ord med — thi de leve endnu — det vilde dog være for galt. At de skulde ville gøre deres Mening gældende om nogen Ting mellem Himmel og Jord, at de skulde ville give et Ord med i Laget — o Himmel! Nej, de kunne have været meget gode i deres Tid, og naar de blive nogle Hundrede Aar gamle i deres Grave, saa kunne de ogsaa blive ganske interessante at finde; men maa vi foreløbig være fri for at høre paa dem! Lad os begynde aldeles forfra!

Ou vil maaske med et sardonisk Smil sige til mig, at jeg for mit eget Vedkommende da ikke er opfordret til at være saa moralsk i denne Henseende overfor min egen Tid, da jeg dog temmelig stærkt er med til at skære Forbindelsen med den nærmest gaaende Fortid over, og til at forbyde »mine Forældre« (∴: min Tænkemaades Forældre) at tale et Ord med i Laget. Jeg indrømmer det for mit eget personlige Vedkommende; men jeg taler her mere som uværdig Skildvagt ved vor Kunst (officielt: Sekretær ved vort Kunstakademi). Sagen er den, at saa godt som hele vor Kunst staar paa et Standpunkt, der ligger forud for den Tid, da det store Brud skete. I København lever jeg mit daglige Liv mellem Folk og mellem Anskuelser, som jeg, naar jeg bevæger mig her paa Verdensudstillingen, ser, ere langt mere antikverede end Syndfloden, der netop er meget modern. Du vil dertil maaske svare, at det vidste du i Forvejen, men det er blevet mig saa uhyre meget mere haandgribeligt og paatageligt henede. Det kan ikke nytte, at man læser Udtalelser af Anskuelserne, man maa rigtig se deres Frugter. Det, som i Kunsten svarer til Atheisme, Bepublikanisme og andre moderne Ismer, kunde maaske kaldes Fotografisme; det er i alt Fald klart, at Fotografien dristig er steget op paa Bafaels og Antikens Trone og har erklæret sig for den rette og egentlige Læremester. Nu er man da ogsaa endelig begyndt at fotografere Farverne (∴: ikke s. 130) alene kolorere en sort Fotografi, men at faa selve Farven fremstillet fotografisk). Ude paa Udstillingen findes Resultater fremstillede af to forskellige Experimentatorer; de ere meget interessante, skønt de rigtignok ere meget langt fra endnu at have naaet Fuldkommenheden. Men hvad kan det Barn ikke blive til engang, naar det bliver godt opdraget! Det bliver forresten en stolt Tid for den næste Slægt af Kunsthistorikere, naar man kan have Tizians og Correggios Farver liggende i sin Mappe og tage dem frem i Stedet for at rejse rundt til alle Europas Gallerier. Vor Tid er egentlig nok værd at studere, den bevæger sig paa ganske mærkelige (Jern-) Baner.

Goldschmidt hører til de mange Københavnerne, som have været henede. Han bad mig at gaa med ham en Formiddag i Udstillingen, hvilket jeg ogsaa gjorde. Ved Frokosten filosoferede vi dybsindig om »Nemesis og Verdensudstillingen« — hvilket, saa vidt jeg forstod ham, skal være Titelen paa en Bog, han skriver. Goldschmidt er en interessant Mand, men han lider for meget af Utydelighed. Det er de tydelige Mennesker, hvem Fremtiden tilhører.

Din hengivne
Jul. Lange.